

Η ΖΩΉ ΤΗΣ ΖΩΡΖ ΣΑΡΡΉ

Γεννήθηκε το 1925 στην Αθήνα και πέθανε στις 9 Ιουνίου του 2012. Η μητέρα της ήταν Γαλλίδα από τη [Σενεγάλη](#) και ο πατέρας της από το [Αϊβαλί](#). Τα παιδικά της χρόνια τα έζησε στην [Ελλάδα](#), όπου τελείωσε το δημοτικό και το γυμνάσιο. Πριν ολοκληρώσει τις εγκύκλιες σπουδές της, άρχισε ο [πόλεμος του 1940](#).

Στη διάρκεια του πολέμου η Ζωρζ Σαρρή συμμετείχε στην [Αντίσταση](#) και στην [ΕΠΟΝ](#). Περιγράφοντας εκείνα τα χρόνια η ίδια λέει: «Τα χρόνια της Κατοχής ήταν χρόνια χαράς και ελευθερίας». «Από δυστυχημένοι γίναμε ευτυχημένοι. Και αυτό γιατί διαλέξαμε το δρόμο της ζωής και ας υπήρχε θάνατος μέσα. Θρηνούσαμε και χαιρόμασταν όλοι μαζί. Δε φοβόμασταν όμως. Υπήρχε ένας στόχος, η απελευθέρωση».

Άρχισε από πολύ μικρή να ασχολείται με το θέατρο, με δάσκαλο το [Βασίλη Ρώτα](#). Μεγαλύτερη, στα χρόνια της Κατοχής, και αφού τελείωσε το σχολείο, άρχισε να παρακολουθεί μαθήματα υποκριτικής στη Δραματική Σχολή του [Δημήτρη Ροντήρη](#). Τα χρόνια εκείνα απέκτησε πολλές εμπειρίες, οι οποίες αποτέλεσαν αργότερα βασικό θέμα ορισμένων βιβλίων της.

Το Β΄ [Παγκόσμιο Πόλεμο](#) διαδέχθηκε ο Εμφύλιος, κατά τη διάρκεια του οποίου η Ζωρζ Σαρρή πληγώθηκε στο χέρι και στο πόδι από οβίδα και νοσηλεύτηκε στο νοσοκομείο «Αγία Όλγα». Αργότερα, το 1947, αναγκάστηκε να φύγει εξόριστη για το [Παρίσι](#). Εκεί δούλεψε σε διάφορες δουλειές, ενώ συγχρόνως φοιτούσε στη σχολή του [Σαρλ Ντιλέν](#). Στο Παρίσι γνώρισε σημαντικούς ανθρώπους, όπως ο [Κώστας Αξελός](#), η [Μελίνα Μερκούρη](#), ο [Άδωνις Κύρου](#), ο [Μαρσέλ Μαρσώ](#) και πολλοί άλλοι. Εκείνα τα χρόνια συνάντησε και τον Αιγυπτιώτη χειρούργο Μαρσέλ Καρακώστα, με τον οποίο παντρεύτηκε και έκαναν δύο παιδιά.

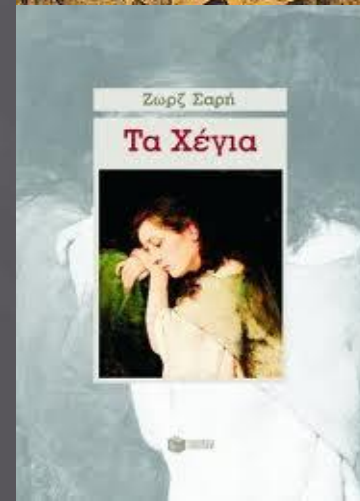

Το έργο της Ζωρζ Σαρρή

Η Ζωρζ Σαρρή, από το 1969 που πρωτοεμφανίστηκε στα ελληνικά γράμματα με το *Θησαυρό της Βάγιας* μέχρι σήμερα, έχει γράψει είκοσι μυθιστορήματα, μία νουβέλα, τέσσερα θεατρικά παιδικά έργα και εννιά βιβλία για μικρά παιδιά. Επίσης, στο ενεργητικό της έχει δεκατέσσερις μεταφράσεις μυθιστορημάτων από τα γαλλικά. Όλα τα βιβλία της έχουν κάνει αρκετές επανεκδόσεις και μερικά από αυτά έχουν βραβευτεί. Το 1994 η *Νινέτ* βραβεύτηκε με το Κρατικό Βραβείο Παιδικού Λογοτεχνικού Βιβλίου, καθώς επίσης και από τον Κύκλο του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου (το βραβείο μοιράστηκε με τη Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου). Αργότερα, το 1999 ο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου της έδωσε ακόμη ένα βραβείο για το *Χορό της ζωής*. Το 1988 Τα *Χέγια* προτάθηκαν για το βραβείο Άντερσεν.

Πολυγραφότατη και πολυδιαβασμένη, ξεχωρίζει για τα θέματα που επιλέγει, για τους ανθρώπινους ήρωες της, που ζουν καθημερινά και αντιμετωπίζουν τα προβλήματα της ζωής, για το απλό της ύφος, την απομάκρυνσή της από απλές και κλασικές αφηγηματικές τεχνικές, για την άμεση και μη διδακτική προσέγγιση και παρουσίαση του παιδιού μέσα από τα έργα της και για τη σφαιρική της όραση γύρω από το σύγχρονο παιδί. Αυτό που χαρακτηρίζει το σύνολο του έργου της είναι το βιωματικό γράψιμο και η ανάγκη της να εκφραστεί μέσα από αυτό. Μια ανάγκη που, όπως η ίδια ομολογεί, βοηθά το συγγραφέα να σώσει τον εαυτό του: «Οι συγγραφείς γράφουν πριν απ' όλα για τον εαυτό τους, για να εκφραστούν οι ίδιοι πριν απ' όλα, για να σωθούν». Με το συγκεκριμένο τρόπο η Ζωρζ Σαρρή μπορεί να «ζει» σε διαφορετικές καταστάσεις και εποχές και να τις αναπλάθει με μεγάλη πειστικότητα. Τα έργα της αποκτούν ζωντάνια και ρεαλιστική υπόσταση, ενώ οι αναγνώστες της «νιώθουν» ως δικό τους βίωμα αυτό που η συγγραφέας τούς έχει τόσο πειστικά μεταφέρει.

Το βιωματικό γράψιμο, ωστόσο, το οποίο έχει και η ίδια πολλές φορές παραδεχτεί, δεν αποκλείει τη δημιουργική φαντασία και τα μυθοπλαστικά στοιχεία, τα οποία ενυπάρχουν σε όλα τα έργα της. Στα βιβλία της «πλέκεται ο μύθος με την ιστορία» και έτσι χτίζεται το *μυθ-ιστόρημα*. Ο πυρήνας των έργων της μπορεί να είναι βιωματικός και να αγγίζει την πραγματικότητα, αλλά η ανάπτυξη της πλοκής τους εμπεριέχει πολλά φανταστικά στοιχεία.

•Μυθιστορήματα

Ο Θησαυρός της Βαγίας (1969)

Το Ψέμα (1970)

Όταν ο Ήλιος... (1971)

Κόκκινη κλωστή δεμένη... (1974)

Τα γενέθλια (1977)

Τα στενά παπούτσια (1979)

Οι νικητές (1983)

Τα Χέγια (1987)

Το παραράδιασμα (1989)

Κρίμα κι άδικο (1990)

Νινέτ (1993)

Ζουμ (1994)

Ε.Π. (1995)

Μια αγάπη για δύο (με την [Αργυρώ](#)

[Κοκορέλη](#), 1996)

Ο Χορός της ζωής (1998)

Σοφία (2000)

Κλειστά Χαρτιά (με την [Μελίνα](#)

[Καρακώστα](#), 2001)

Ο Κύριός μου (2002)

Τότε... (2004)

Γράμμα από την Οδησσό (2005)

Το προτελευταίο σκαλοπάτι (2009)

•Παιδικά

Το κουμπί και μια βελόνα (2010)

Το γαϊτανάκι (1973)

Ο Φρίκος ο

Κοντορεβυθούλης μου (1980)

Η σοφή μας η

δασκάλα (1982)

Η κυρία Κλοκλό (οκτώ

βιβλία) (1986-1987)

Ο Τοτός και η Τοτίνα (οκτώ

βιβλία, 1988 - 1990)

Ο Αρλεκίνος (1993)

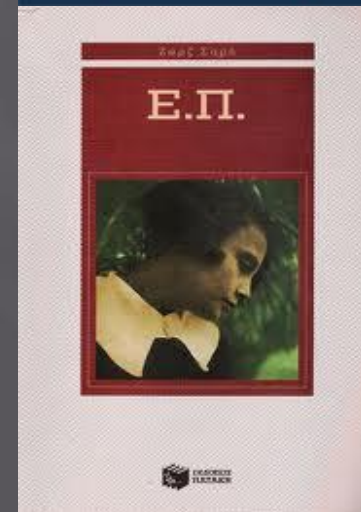
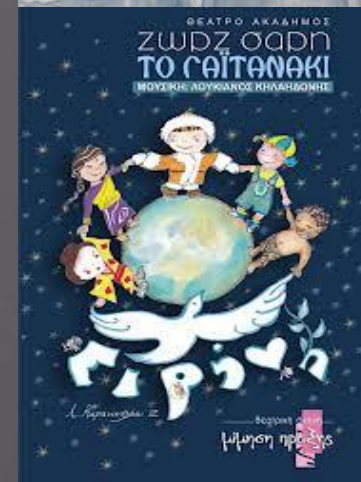
Η Πολυλογού (1993)

•Νουβέλλα

Η αντιπαροχή (1989)

•Θεατρικά

Το τρακ (1988)

NINET

Το 1911 γεννιέται στην Κωνσταντινούπολη η Μαρία-Ελένη ή χαϊδευτικά Νινέτ, και μέσα σε ένα μήνα θα ταξιδέψει μαζί με τους γονείς της στην Οδησό της Ρωσίας, όπου εκεί θα ζήσει τα πρώτα της χρόνια.

Η Νινέτ είναι ένα ζωηρό και ατίθασό κοριτσάκι που αν και πολύ αγαπητό συνηθίζει να αναστατώνει με την συμπεριφορά της τον κόσμο γύρω της. Κι ενώ η Νινέτ ζει τα πρώτα τις παιδικά χρόνια κάνοντας τις πρώτες της φίλιες ξεσπάει η Ρωσική επανάσταση και οι γονείς της προσπαθούν να γλιτώσουν από την λαίλαπα της επανάστασης.

Ταξιδεύουν για την Αθήνα όπου και θα φτιάξουν το νέο τους σπιτικό. Η οικογένεια θα αποκτήσει άλλα δυο κοριτσάκια την Ειρήνη και την Ζωή. Η Νινέτ πηγαίνει σχολείο, κάνει φίλιες και συνεχίζει να τρομοκρατεί με την συμπεριφορά της τους πάντες. Η ζήλια της Νινέτ για τις αδελφές της γίνεται αφόρητη και οι γονείς της την στέλνουν εσώκλειστη στο Παρίσι.

Στο Παρίσι η Νινέτ θα ζήσει νέες περιπέτειες και θα κάνει νέες γνωριμίες και αργότερα θα ταξιδέψει στο Σαιν Λουί της Σενεγάλης για να γνωρίσει την οικογένεια της μαμάς της. Η Νινέτ μια νέα κοπέλα θα ερωτευτεί για πρώτη φορά και θα συνταράξει για άλλη μια φορά την οικογένεια της. Η Νινέτ μέσα από τα ταξίδια της θα ζήσει απίστευτες περιπέτειες και θα γνωρίσει πολύ κόσμο. Θα σημαδέψει τις ζωές πολλών ανθρώπων και θα παρασύρει τους πάντες στο πέραςμα της.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

• Δεν αρκείται μόνο στην περιγραφή της ζωής της εποχής εκείνης, αλλά προβαίνει σε συγκρίσεις μεταξύ παρόντος και παρελθόντος σε ό,τι αφορά τη ζωή της γυναίκας, τη δικαιοσύνη και τις κοινωνικές προκαταλήψεις. Πρόκειται, λοιπόν, όπως φαίνεται από τις κριτικές, για ένα έργο συγγραφικής ωριμότητας, το οποίο δε δείχνει να παρουσιάζει κανένα μειονέκτημα. Ολοκληρώνοντας, θα λέγαμε ότι η Ζωρζ Σαρρή προσεγγίζει ένα ευρύτατο πλαίσιο θεμάτων, τα οποία είτε προέρχονται από τις προσωπικές της εμπειρίες είτε από τον άμεσο κοινωνικό της περίγυρο. Και στις δύο περιπτώσεις τα έργα της διακρίνονται για την αμεσότητά τους, μέσα από την οποία αποκαλύπτεται η ίδια η συγγραφέας. Η ίδια, θέλοντας να τονίσει την παρουσία της μέσα σε όλα τα έργα της, λέει χαρακτηριστικά σε μια συνέντευξη της: *«Μια μεγάλη συγγραφέας έλεγε πως ό,τι και να γράψω, και το σκύλο μου να βάλω, πάλι μέσα στο σκύλο μου θα 'μαι. Δεν μπορεί ο συγγραφέας να μη βρίσκεται κάπου, άλλοτε φανερά, άλλοτε στα κρυφά, και δεν το παίρνεις είδηση, αλλά κάποια στιγμή, κάποιο λεπτό, ο συγγραφέας θα μιλήσει. Κι όταν βγει, μπορεί, αν είναι άντρας, να γίνει γυναίκα ή να γίνει σκύλος. Λοιπόν, πόσο μάλλον σε κάποιον σαν και μένα που δεν έχει πολλή φαντασία...»*.

• Η Ζωρζ Σαρρή, συγγραφέας αγαπημένων παιδικών παραμυθιών –όπως το «Όταν ο Ήλιος», ή «Κόκκινη κλωστή δεμένη»– εξηγεί γιατί αισθάνεται έτσι...

Πάντοτε ήθελα να τη γνωρίσω από κοντά. Λίγες μέρες πριν γεννηθεί ο γιος μου είχα την τύχη δεχθεί να μου μιλήσει ως γιαγιά στο σπίτι της.

Όταν ήμουν παιδί, δεν είχα γιαγιά του χεριού μου. Η μητέρα μου ήταν Γαλλίδα και η γιαγιά μου ζούσε στη Σενεγάλη. Τα παραμύθια μου τα έλεγε η μητέρα μου που είχε άσπρα μαλλιά –ήμουν η μικρότερή της κόρη. Ο πατέρας μου ήταν ορφανός. Όσα ξέρω για τη γιαγιά και το ρόλο της τα έμαθα από τις τότε φιλενάδες μου ή από τις κουβέντες των μεγάλων.

Τότε η γιαγιά, στο χωριό ή στην πόλη, ζούσε με τα παιδιά της κι εκείνη κοίμιζε τα εγγόνια της με παραμύθια δικά της, ανέκδοτα, ή κλασικά του κόσμου όλου. Νοσταλγώ εκείνα τα χρόνια.

Σήμερα όλα άλλαξαν. Στο χωριό, στο νησί, έφτασε η τηλεόραση, συχνά η γιαγιά δεν προλαβαίνει να πει το παραμύθι, το εγγόνι βλέπει στην τηλεόραση τα παραμύθια που είναι καταδικά του, παραμύθια με πιστόλια, βόμβες, μαχαίρια και τρομακτικές στολές... Ο καθένας λοιπόν –γιαγιά, εγγόνι– στον πάγκο του. Το τζάκι έσβησε...

Στην πόλη ψάχνω να βρω τη «γιαγιά». Γύρω μου, όμως, βρίσκω γιαγιάδες νέες. Μια φίλη μου 55 χρονών με μεγάλα εγγόνια, βαμμένο μαλλί, τσιγάρο στο στόμα και συχνά πολυάσχολη, τα βράδια ξεκουράζεται παίζοντας χαρτιά ή βλέποντας το αγαπημένο της σίριαλ. Το παιδί στην πόλη έχει δική του τηλεόραση στο δωμάτιό του και παρακολουθεί την Tv junior, που παίζει όλο το εικοσιτετράωρο τα δικά της παραμύθια: η ένοπλη δράση εν δράσει... Ή, στην καλύτερη των περιπτώσεων, έχει ένα κασετόφωνο: το παραμύθι εδώ και λίγο καιρό λέγεται από μια ανώνυμη φωνή. Υπάρχει και η γιαγιά, νέα ή μεγάλη, ξανθιά ή ασπρομάλλα, που λέει το παραμύθι της. Μαγεία! Αυτή η περίπτωση είναι η εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον κανόνα.

Εγώ είμαι γιαγιά μας άλλης κατηγορίας. Οι γονείς, μετά τον πόλεμο, μετά τον εμφύλιο, μετά την επταετία, στέλναμε κι ακόμη στέλνουμε τα παιδιά μας στο εξωτερικό για να γίνουν «άνθρωποι» ή για να συνεχίσουν τις σπουδές τους ή, ακόμη, γιατί απέτυχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις. Στις ξένες χώρες συχνά παντρεύονται με ξένη ή ξένο, πολλές φορές πετυχαίνουν και παραμένουν στον ξένο τόπο για να παραμείνουν... άνθρωποι!

Η γιαγιά βρίσκεται όπως πάντα στην Ελλάδα και, ανάλογα με την απόσταση και την οικονομική της δυνατότητα, πηγαίνει στα παιδιά και στα εγγόνια της. Πολλές φορές τα εγγόνια δεν ξέρουν ελληνικά, συχνά η γιαγιά δεν κατέχει τη γλώσσα της ξένης πατρίδας κι άλλωστε τι προλαβαίνει να κάνει σε λίγες μέρες ή έστω σ' ένα μήνα... Μπαίνει στην κουζίνα, μαγειρεύει μουσακάδες, κεφτεδάκια ή φτιάχνει ταραμοσαλάτες.

Τα καλοκαίρια πάλι κατεβαίνουν στην Ελλάδα και πηγαίνουν σ' ένα νησί να κολυμπήσουν. Η νέα γιαγιά κολυμπάει μαζί τους, η ηλικιωμένη τα βλέπει από μακριά και πάλι τους μαγειρεύει.

Τα παραμύθια δεν κατασκευάζονται στα καλά καθούμενα. Κόπηκε η κλωστή με το χθες...

Έχω το χρόνο και την πολυτέλεια –άλλωστε, αυτό είναι το επάγγελμά μου– να «βομβαρδίζω» τον Ανδρέα με παραμύθια δικά μου ή άλλων. Ευτυχώς που κάποια στιγμή κλείνει τα μάτια του και τον παίρνει ο ύπνος, κι έτσι μου μένει χρόνος να γράψω καινούργια παραμύθια...».

ΦΙΛΙΕΣ

▣ Άλκη Ζέη

- ▣ Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1925, αλλά έζησε τα παιδικά της χρόνια στη Σάμο. Ασχολήθηκε με το γράψιμο από μικρή. Όταν ήταν μαθήτρια γυμνασίου, άρχισε να γράφει έργα για το κουκλοθέατρο. Ένας από τους χαρακτήρες που δημιούργησε, ο Κλούβιος, έγινε μετέπειτα ένας από τους κυριότερους ήρωες του κουκλοθεάτρου Αθηνών "Μπάριμπα Μυτούσης".
- ▣ Από το 1954 έως το 1964 έζησε ως πολιτική πρόσφυγας στην Μόσχα. Το 1964 επιστρέφει οικογενειακά στην Ελλάδα για να ξαναφύγει το 1967 πάλι, με τον ερχομό της Χούντας - αυτή τη φορά για το Παρίσι.
- ▣ Αργότερα, συνέχισε το γράψιμο, δημοσιεύοντας σειρά διηγημάτων της στο περιοδικό "Νεανική Φωνή", ένα περιοδικό για νέους που είχε ως συντακτική επιτροπή τον Μάριο Πλωρίτη, τον Τάσο Λιγνάδη, τον Κωστή Σκαλιώρα.
- ▣ Στα ελληνικά γράμματα εμφανίστηκε το 1963 με το μυθιστόρημα *Το καπλάνι της βιτρίνας*, το οποίο αποτελεί σταθμό στην παιδική μας λογοτεχνία γιατί μνεί για πρώτη φορά τον ανήλικο αναγνώστη στον πολιτικό προβληματισμό. Πρόκειται για ιστορικό μυθιστόρημα που αφορά στη δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά. Το 1971 γράφει τον *Μεγάλο Περίπατο του Πέτρου*, αυτή τη φορά για την κατοχή και την απελευθέρωση. Το σημαντικό στα ιστορικά της μυθιστορήματα είναι ότι δεν αποτελούν μια απλή καταγραφή ιστορικών γεγονότων αλλά είναι ζυμωμένα με τα αυτοβιογραφικά βιώματα των ηρώων της.
- ▣ Μαζί με τη Ζωρζ Σαρή, με την οποία γνωρίζονταν από τα σχολικά τους χρόνια, καθιέρωσε ένα νέο στυλ στο νεανικό μυθιστόρημα, τόσο από την άποψη του ζωντανού, αυτοβιογραφικού ύφους όσο και της εισαγωγής του πολιτικού, κοινωνικού και ιστορικού στοιχείου στο είδος.
- ▣ Το 2010 βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για το σύνολο του έργου της.

